



# **V. KORRUPCIÓ A KÜLFÖLDI VESZTEGETÉS ELLENI FELLÉPÉS**





## **Korrupció fogalma**

A korrupció olyan kifejezés, amelyet különböző típusú jogellenes cselekmények leírására használnak, amelyek célja egy tisztességtelen előny szerzése.

Számos formát ölthet, beleértve a vesztegetést, a kenőpénzt, az illegális hálapénzt, gazdasági zsarolást és összejátszást.





## **Korrupció fajtái**

A Btk. a következő korrupciós bűncselekményeket sorolja fel:

- Vesztegetés
- Vesztegetés elfogadása
- Hivatali vesztegetés
- Hivatali vesztegetés elfogadása
- Vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban
- Vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban
- Befolyás vásárlása
- Befolyással üzérkedés





## **Vesztegetés**

A vesztegetés korrumpált kifizetések felajánlása, átadása, elfogadása vagy kérése (azaz olyan értéktárgyak, amelyeket mások jogaival ellentétes előny megszerzéséért fizetnek), annak érdekében, hogy az elkövető befolyásoljon egy hivatalos aktust vagy üzleti döntést. A vesztegetés nem feltétlenül jár készpénz vagy egyéb értéktárgy közvetlen átadásával.





## **Külföldi vesztegetés fogalma**

A külföldi vesztegetés egy olyan korrumpt gyakorlat, amely során valaki értéket ajánl fel, ígér vagy ad át egy külföldi hivatali tisztviselőnek azért, hogy befolyásolja az illető hivatalos döntéseit, és ezzel előnyhöz jusson az üzleti életben. Ez a tevékenység nem csak pénzbeli juttatásokat foglal magában, hanem ajándékokat, vendéglátást és egyéb előnyöket is.

A vesztegetés célja lehet egy szerződés megkötése, egy versenytárs kizárása, vagy jogszabályi engedélyek, vámmentességek és egyéb kormányzati kedvezmények elérése. A vesztegetési kísérletek gyakran rejtett formában történnek, például tanácsadói díjak, ügynöki jutalékok vagy fiktív szolgáltatások álcája mögött.





## Külföldi vesztegetés elleni fellépés jogszabályi háttere

A külföldi vesztegetés jogszabályi története az 1970-es évekig nyúlik vissza, amikor az Egyesült Államokban a Watergate-botrány után kiderült, hogy amerikai vállalatok széles körben alkalmaztak vesztegetést külföldi tisztviselők megnyerésére.

Ez vezetett a következő egyezmények megkötéséhez:

- USA - FCPA (1977);
- OECD - Anti Bribery Convention (1997);
- UK – Bribery Act (2010)





## Külföldi vesztegetés lehetséges hatásai

A külföldi vesztegetésnek számos negatív hatása lehet, amelyek nemcsak a közvetlenül érintett felekre, hanem a szélesebb gazdasági és társadalmi környezetre is kiterjednek.

A negatív hatások lehetnek többek között:

- Piaci verseny torzulása;
- Innováció és minőség csökkenése;
- Kormányzati döntések befolyásolása;
- Jogállamiságba és demokratikus; intézményekbe vetett bizalom csökkenése;
- Reputációs kockázatok növekedése;
- Külföldi befektetések csökkenése;





## **Általános OECD ajánlások a külföldi vesztegetéssel kapcsolatban**

Az OECD hivatalos ajánlást adott ki a témában (Recommendation of the Council for Further Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions), amit 2009-ben publikált, illetve 2010-ben, majd 2021-ben módosított. Az OECD ajánlása a külföldi hivatalnokok vesztegetésének megelőzésére és észlelésére irányuló intézkedéseket foglal magában.

Ezek közé tartoznak a közszektorban, illetve a magánszektorban - különösen a külföldön működő vállalkozások körében - végzett tudatosságnövelő és képzési kezdeményezések, amelyek célja a külföldi vesztegetés megelőzése és felismerése.







## **OECD ajánlás tagállamok számára– A bűncselekmény kriminalizálása és végrehajtása külföldi köztisztviselők vesztegetésével kapcsolatban**

- OECD Vesztegetés Elleni Egyezmény végrehajtására vonatkozó törvények rendszeres felülvizsgálata;
- Proaktív megközelítés alkalmazása a külföldi hivatali tisztviselők vesztegetésének nyomozásában és üldözésében;
- Elegendő erőforrás biztosítása a jogérvényesítő hatóságok számára;
- A külföldi vesztegetés eseteinek indokolatlan késedelem nélküli kivizsgálása;
- Széles körű nyomozási eszközök biztosítása;
- Érintett személyek vallomástételének ösztönzése





## **OECD ajánlás tagállamok számára– Szankciók és elkobzás**

- Annak biztosítása, hogy a kiszabott szankciók átláthatóak, hatékonyak, arányosak és elrettentőek legyenek a gyakorlatban, figyelembe véve a vesztegetés összegét, a származó hasznot vagy egyéb előnyöket, valamint a súlyosbító vagy enyhítő körülményeket;
- A lezárt ügyek fontos részletének nyilvánossá tétele és hozzáférhetőségének biztosítása;
- A jogérvényesítő és egyéb megfelelő hatóságok figyelmének felhívása a részletes pénzügyi nyomozások fontosságára a vesztegetés, a vesztegetésből származó haszon észlelésére és visszaszerzésére, valamint a vesztegetés és a vesztegetésből származó haszon elkobzására





## **OECD ajánlás tagállamok számára– Nemperes eljárások**

- Annak biztosítása, hogy a nemperes eljárások, amelyeket az OECD Vesztegetés Elleni Egyezménye alá tartozó büncselekmények esetében használnak, kövessék az igazságosság, átláthatóság és elszámoltathatóság elveit;
- Helyreállítási intézkedések kidolgozása, világos és átlátható kritériumok a nemperes eljárások használatára;
- A nemperes eljárások fontosabb tényeinek, az érintett természetes és/vagy jogi személyeinek, az ügy eljárásának megfontolásainak, a kiszabott szankciók természetének és azok alkalmazásának indoklásának, valamint a helyreállítási intézkedéseinek nyilvánosságra hozatala (összhangban a hatályos adatvédelmi szabályokkal és a magánélethez való jogokkal)





## **OECD ajánlás tagállamok számára– Nemzetközi kooperáció**

### **Kölcsönös jogi segítségnyújtási eljárások**

A meglévő kölcsönös nemzetközi jogsegély megállapodások és rendszerek érvényesítése, és szükség esetén új egyezmények kötése a külföldi hivatali tisztviselők vesztegetésének leküzdése érdekében.

### **A nemzetközi együttműködés erősítése**

Közvetlen együttműködés kialakítása más tagállamok illetékes hatóságaival, beleértve a kétoldalú jogsegély megállapodások megkötését, a meglévő egyezmények teljes körű érvényesítését, valamint az aktív részvételt a korrupcióellenes regionális és nemzetközi jogérvényesítő hálózatokban.

### **Több joghatóságot érintő ügyek**

A közvetlen együttműködés ösztönzése az egyidejű vagy párhuzamos nyomozásokban és vádemelésekben, ahol ez releváns, beleértve az információk és bizonyítékok megosztását.





## **OECD ajánlás tagállamok számára–**

### **Külföldi vesztegetés bejelentése és a bejelentő személyek védelme**

- Olyan világos irányelvek és eljárások kialakítása és nyilvánossá tétele, amelyek lehetővé teszik bárki számára, beleértve a hivatali tisztviselőket is, hogy jelentsék a külföldi hivatali tisztviselők vesztegetésére vonatkozó gyanúkat az illetékes hatóságoknak, lehetővé téve a bizalmas és szükség esetén névtelen bejelentést;
- A gyanús cselekmények bejelentésére szolgáló, könnyen hozzáférhető csatornák biztosítása, ezek fontosságának tudatosítása, illetve a bejelentő személyek bátorítása és támogatása;
- Erős és hatékony jogi és intézményi keretek létrehozása, amelyek megvédik és/vagy jogorvoslatot biztosítanak azoknak a magán- vagy közszférában dolgozó személyeknek, akik ésszerű alapon jelentik a külföldi hivatali tisztviselők vesztegetésére vonatkozó gyanús cselekményeket.





## **Belső visszaélés-bejelentési rendszer I. (2023. évi XXV. törvény)**

Azok a foglalkoztatók, amelyek legalább 50 főt foglalkoztatnak, kötelesek belső visszaélés-bejelentési rendszert létrehozni. Ezen felül a speciális területeken működő vállalatoknak szintén kötelező a fent említett rendszert létrehozni:

- A 2017. évi LIII. Törvény (Pmt.) 1. § (1) és (1a) bekezdése hatálya alá tartozó foglalkoztató;
- bizonyos EU-s rendeletek hatálya alá eső finanszírozási szolgáltatók;
- Tengeri olaj- és gázipari tevékenységet végzők;
- Polgári légi közlekedésben résztvevők;
- Úszólétesítmények üzemeltetői.

Az 50 és 249 közötti foglalkoztatottal rendelkező vállalatoknak lehetőségük van a rendszert más, hasonló kötelezettségű vállalatokkal közösen kialakítani.





## **Belső visszaélés-bejelentési rendszer II. (2023. évi XXV. törvény)**

A belső visszaélés-bejelentési rendszert a foglalkoztatónál egy erre a célra kijelölt, pártatlan személy vagy szervezeti egység működtetheti, illetve annak működtetésével szerződés keretében bejelentővédelmi ügyvéd vagy más külső szervezet is megbízható. A belső visszaélés-bejelentési rendszert úgy kell kialakítani, hogy a személyazonosságát felfedő bejelentő, valamint a bejelentésben érintett személy személyes adatait az erre jogosultakon kívül más ne ismerhesse meg. A bejelentést kivizsgáló személyek a vizsgálat lezárásáig vagy a vizsgálat eredményeképpen történő formális felelősségre vonás kezdeményezéséig a bejelentés tartalmára és a bejelentésben érintett személyre vonatkozó információkat – a bejelentésben érintett személy tájékoztatásán túl – a foglalkoztató más szervezeti egységével vagy munkatársával a vizsgálat lefolytatásához feltétlenül szükséges mértékben oszthatják meg.





## **OECD ajánlás tagállamok számára– Számveteli követelmények**

- Szükséges intézkedéseket megtétele a könyvelési nyilvántartások, pénzügyi kimutatások közzététele, valamint a számviteli és könyvvizsgálati standardok terén, hogy megtiltsák a könyvviteli rendszeren kívül rögzített számlák létrehozását, a könyvelésen kívüli vagy elégtelenül azonosított tranzakciók végrehajtását, a fiktív kiadások rögzítését, a kötelezettségek tárgyának helytelen azonosításával történő rögzítését, valamint a hamis dokumentumok használatát a vállalatok által a külföldi hivatali tisztviselők vesztegetése vagy annak elrejtése céljából;
- Hatékony, arányos és elrettentő polgári, közigazgatási vagy büntetőjogi szankciókat alkalmazása a fent említett mulasztások és hamisítások esetén







## **OECD ajánlás tagállamok számára– Független könyvvizsgálat I.**

- A könyvvizsgálók függetlenségére vonatkozó megfelelő standardok fenntartása, amelyek lehetővé teszik számukra a vállalatok számláinak, pénzügyi kimutatásainak és belső ellenőrzési rendszereinek objektív értékelését;
- Annak előírása, hogy könyvvizsgáló, aki külföldi hivatali tisztviselő vesztegetésére utaló jeleket észlel, jelentse azt a vállalat vezetésének és szükség esetén a vállalat felügyeleti vagy irányítási testületeknek;
- Annak ösztönözése a vállalatok aktívan és hatékonyan reagáljanak a könyvvizsgálóktól érkező, külföldi hivatali tisztviselők vesztegetésére vonatkozó gyanús cselekményekről szóló információkra.





## OECD ajánlás tagállamok számára– Független könyvvizsgálat II.

- A külföldi vesztegetéshez kapcsolódó könyvvizsgálati kockázat a Management Override of Control, vagyis a vezetői beavatkozás kockázata, amely a vezetők által a belső ellenőrzési rendszer megkerülésével elkövetett szándékos cselekményekre utal.
- A vezetői beavatkozás kockázatát üzleti profil elkészítésével szükséges kezdeni, amely során a következő fontos kérdésekre kell választ kapnia a könyvvizsgálónak:
  - *Hogyan szerveződik a vállalkozás jogilag és szerkezetileg?*
  - *Kik a vállalkozás kulcsszemélyei?*
  - *Mi a pénzáramlási minta a gyanús tranzakciókban?*
  - *Hol vannak a vállalat bankszámlái?*
  - *Milyen a vállalkozás pénzügyi helyzete?*
  - *Milyen a vállalat nyilvántartási rendszere?*





## OECD ajánlás tagállamok számára– Független könyvvizsgálat III.

Néhány vállalati szintű red flag külföldi vesztegetési/korrupciós kockázatra:

- *Magas teljesítmény olyan piacokon, ahol ismert, hogy a versenytársak vesztegetnek*
- *Jelentős vezetői beavatkozási hajlam olyan területeken, ahol ez nem ésszerű*
- *Inadekvát ajándékok rendszeres felkínálása a management részéről harmadik feleknek/tisztviselőknek*
- *Állandó új szerződések kötése versenyelőny hiányában*
- *Tenderek folyamatos elnyerése gyenge minőségű termékek vagy szolgáltatások nyújtása ellenére*
- *Indokolatlanul magas árak vagy áremelések általános árukért vagy szolgáltatásokért*
- *Díjak fizetése vagy beszedése olyan országban, ahol nem az alapvető üzleti tevékenység zajlik*





## **OECD ajánlás tagállamok számára– Belső ellenőrzések, etika és megfelelőség**

- Annak ösztönözése, hogy vállalatok, beleértve az állami tulajdonú vállalatokat is, fejlesszenek ki és alkalmazzanak megfelelő belső ellenőrzési, etikai és megfelelőségi programokat vagy intézkedéseket a külföldi vesztegetés megelőzésére és észlelésére;
- A vállalatvezetők arra való ösztönözése, hogy nyilatkozatokat tegyenek éves jelentéseikben vagy más módon nyilvánosan ismertessék belső ellenőrzési, etikai és megfelelőségi programjaikat vagy intézkedéseiket, beleértve azokat, amelyek a vesztegetés megelőzéséhez és észleléséhez járulnak hozzá;
- A vezetéstől független ellenőrző testületek, például az igazgatótanácsok vagy felügyelőbizottságok audit bizottságainak létrehozásának támogatása





## **OECD ajánlás tagállamok számára– Cégekre vonatkozó Good Practice Guidance I.**

A vállalatoknak hatékony belső ellenőrzési, etikai és megfelelőségi programokat vagy intézkedéseket kell kialakítaniuk a külföldi vesztegetés megelőzésére és észlelésére, amelyek a vállalat egyedi körülményein és kockázatain alapulnak, különös tekintettel a vállalatot érintő külföldi vesztegetési kockázatokra, mint például a működésük földrajzi és ipari szegmense, szabályozási környezete, lehetséges ügyfelei és üzleti partnerei, külföldi kormányokkal folytatott tranzakciói és harmadik felek használata.

Ezeket a körülményeket és kockázatokat rendszeresen fel kell mérni, újra kell értékelni és szükség szerint figyelembe kell venni a megfelelőségi erőforrások elosztásának és a vállalat belső ellenőrzési, etikai és megfelelőségi programjának vagy intézkedéseinek hatékonyságának fenntartásához.





## **OECD ajánlás tagállamok számára– Cégekre vonatkozó Good Practice Guidance II.**

A vállalatok számára szükséges:

- Az igazgatótanács vagy ezzel egyenértékű irányító testület és a felsővezetés erős, egyértelmű és világos támogatása és elkötelezettsége a vállalat belső ellenőrzési, etikai és megfelelőségi programjaihoz;
- Világosan megfogalmazott vállalati politika;
- Külföldi vesztegetésre vonatkozó etikai és megfelelőségi programok vagy intézkedések felügyelete;
- Megfelelő pénzügyi és számviteli eljárások rendszerének kialakítása;
- Belső ellenőrzési rendszerek használata a külföldi vesztegetésre utaló minták azonosítására esetlegesen innovatív technológiák alkalmazásával.





## **OECD ajánlás tagállamok számára– Cégekre vonatkozó Good Practice Guidance III.**

A vállalatok számára szükséges:

- Hatékony, rendszeres kommunikáció és dokumentált képzés biztosítására a vállalat minden szintjén, a vállalat etikai és megfelelőségi programjáról (szükség szerint az üzleti partnerek számára is);
- Hatékony, védett bejelentési rendszer kialakítása;
- Intézkedések tétele a feltételezett külföldi vesztegetési esetek kezelésére, amelyek magukban foglalhatják:
  - ✓ helytelen magatartás azonosítása, kivizsgálása;
  - ✓ a helytelen magatartás gyökér okainak elemzése;
  - ✓ megfelelő és következetes fegyelmi intézkedéseket megtétele;
  - ✓ megfelelő kommunikáció a vállalaton belül a fenti intézkedésekről és a fegyelmi eljárások következetes alkalmazásáról.





## **OECD ajánlás tagállamok számára– Ajánlott intézkedések egyéb üzleti szerveződések és szakmai szervezetek számára**

Egyéb üzleti szerveződések és szakmai szervezetek számára szükséges:

- Információk megosztása a külföldi vesztegetés kérdéseiről, beleértve a nemzetközi és regionális fórumokban bekövetkező releváns fejleményeket és a releváns adatbázisokhoz való hozzáférést;
- Képzések, megelőzési, megfelelőségi vizsgálati és egyéb megfelelőségi eszközök elérhetővé tétele;
- Általános tanácsadás a megfelelőségi vizsgálatok elvégzéséhez;
- Általános tanácsadás és támogatás, a zsarolás és felbujtás elleni ellenállásban, szükség esetén kollektív cselekvés előmozdításával.







## OECD ajánlások magyarországi implementálása

- Magyarország 1996 óta tagja az OECD-nek.
- A külföldi vesztegetéssel kapcsolatban az első ajánlás az OECD részéről 1997. május 23-án jelent meg (C(97)123/FINAL - Revised Recommendation on Combating Bribery in International Business Transactions), amelynek végrehajtási kötelezettségét Magyarország 1999. március 1-én fogadta el.
- Az előbbieken említett ajánlás (OECD/LEGAL/0378) adaptálása Magyarországon a 4. vagyis az utolsó fázisában van, a fókusz a törvényi érvényesítési erőfeszítéseken és eredményeken, a 3. fázisból nem végrehajtott ajánlásokon, valamint az átfogó kérdéseken van.
- Az OECD által felvetett kérdéseket, megállapításokat a Magyar Állam jelentős részben a 2023-2025-ös középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia programban kívánja rendezni.





**KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!**

